

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Egy héra. . . . . I ker. . . . .
 Vidéken: Egy héra. . . . . I ker. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Plooz-utca 47. és 48. szám.

A vasut is a hadseregé lesz ?

A helybeli kormánypárti lap 27-iki számában a vezércikk azt kívánja, hogy a vasut is katonai hatalom alá kerüljön, nehogy a hadsereg esetleges műveleteit egykor egy mostanihoz hasonló „lázaadással“ meggátolhassa.

Az első pillanatban csak azt hitük, hogy csak érzelmi és értelmi megtevélyedés diktálta e vértagadó gonosz tervet, de aztán az a megdöbbentő sejtélem kellett hogy megragadja az olvasót: hátha felsőbb, borzalmasan következetes érzelem és értelem embere diktálta.

Átalfutottunk több fővárosi és vidéki lapot és úgy látszik, azok igazolják e megdöbbentő sejtélmét, mert több automatikusan megszólaló kormánylap ugyanezt kéri.

De hiszen maga a „legértésültebb“ felhivatalos is előre jelzi, hogy „legilletékesebb körök“ evvel a tervvel foglalkoznak már.

Miről szól ez a terv? Arról, hogy a vasutat is a hadsereg kezébe adjuk át, nehogy a vasutasok valamikor a hadsereg útját is elzárhassák. De hát mikor történhetnék ez meg? Talán attól tartanának, hogy a vasutasok, e legmagyarabb testület, az országot ellenség kezére adja? Oh, jól tudják,

hogy a vasutasok roppant erejű testülete hazaárulóvá nem lenne soha, sőt a haza szabadságát ő védené leghatásosabban a kezében levő vasutal.

Épen azért nem marad hátra más föltevés, mint az a sejtélem, mely Bécs sötétben tervező köreire utalja a gyanút. Ugy látszik, hogy e sztrájk kapóra jött ürügy, hogy az országnak félelmetes erejűvé vált jobbkezeit bilincsbe verhesse az az ellenséges hatalom, melyet röviden Bécsnek nevezünk. Ugy látszik, sejti ez az idők jeleiből, hogy a mit minden évszázad első fele meghozott, a mind döntőbb leszámolás ez évszázadban is csak elkövetkezhetik.

És ha ekkor a vasut magyar kézen van, az annyit jelent, mintha határainkon védő várak állanak, mert mi 24 óra alatt bárholnan a határra csoportosíthatjuk erőnket, míg az új Windischgrätz vagy Jellasics két hét alatt se gyalogolhatna Debreczenig. Ellenben ha ekkor a vasut osztrák hatalom alatt áll, a magyarnak még ideje se lehet gondolkozni a védelemről, egész testünk el van borítva a vasbilincscsel, melynek vasa kard lehetett volna kezünkben. Akik ilyen sejtélmét lemosolyognak, gondoljanak a tavalyi év őszenek feszült izgalmaira, mikor épen nem mertek mosolyogni, és gondolják meg, hogy a nemzet legnagyobb har-

cza, az önálló vámterületért még előttünk áll, hogy ennek Bécs máris el-lene nyilatkozott s hogy az alkotmány-sértések napról napra fenyegetőbben szaporodnak.

Annyi meg éppen tény, hogy a nemzetnek az erőhiány érzete, hogy t. i. végső esetre nincs hatalmában a vasut, egész ezután életében, küzdelmeiben lesújtó tudat volna, végzetesebb annak érzésénél, hogy városai s várai Bécs kezében vannak. És mikor késett Bécs csak egyszer is kihasználni bénaságunkat, az utolsó krajczárig, az utolsó becstelenítésig?

Nem csak arról van szó, hogy két milliárdnál nagyobb tőkénk, tehát legnagyobb nemzeti vagyonunk fölött rendelkezést ingyen a hadseregnek adjuk, nemcsak arról, hogy a legmagyarabb és legmagyarosítóbb intézményünk elveszett a magyarosításnak, hanem hogy létünk végső biztosítékát elárulni hagytuk s teljesen ki vagyunk szolgáltatva annak a kegyelemnek, mely az élőknek sohasem kegyelmezett s melytől életet elfogadni férfura becstelenség.

Az államvasut a maga autonómiajában alkothat törvényt a sztrájk ellen, ám inkább hadd terrorizálja karóbahuzással az éhezőket, Bécsnek meg inkább ajánljuk föl, hogy Panthe-

Paduában.

Szent Guista nagy templomában kiterítve egy oligarcha. És jár a nép reggeltől estig hogy megbámulja, megsirassa.

Babér s pálmával fedve minden, az egész templom feketében. Pedig (hiszen igaz nagy ur volt) Semmit se tett az életében.

Nem messze egy szűk utcában temetésre gyülekeznek. Pap, kántor, ministrans gyerek, azok is nagyon sietnek.

Koldust temetnek, csonka koldust, tán harmincz éve nem volt lába. Custozánál az osztrák ellen harczolt s ellőtték a csatába.

Polatsek Gyula.

A hős.

[Részlet gyorsírói följegyzések alapján.]

Eötvös Károlytól.

Ezelőtt negyvenkét esztendővel lettem patvarista. A jogi tudományok akadémiai bevégezése után Veszprémben telepedtem meg, ahol egy barátom, ottani lakos, szintén patvarista kartársam volt. Történelmi neve van neki: Anyos Pálnak, a hirneves költőnek unokaöccse. Annál tartottunk névnapot s amikor a legjobban mulattunk, egyszerre megjelent közöttünk egy férfi, akinek tudtuk a nevét, de akit nem láttam többé soha, én se, más se, de akit néhányan gyermekkorában ismertek közülünk. A neve volt Kun Béla, az apja Kun József, Veszprémvármegyének alispánja. A fia, Béla, ekkor jött haza Olaszországból. Tizenkilenc éves korában, 1848-ban beallott honvédek s Szilveszterkor, amikor a móori-csata történt, a württembergi-huszároknál már hadnagy volt. Nemcsak hadnagy, hanem századparancsnok. Mindenki tudja a történelemből, hogy

Perczel Mór tábornokunk ezt a csatát elvesztette. Mikor a honvédsereg szétverve, menekült, akkor Kun Béla századát rendelte ki a vezér a visszavonulás fedezésére. Volt pedig vezérlete alatt két csonka-század, körülbelül 170 Württemberg-huszar, akik abban az időben a világ legjobb lovasságát kepeztek. Szemközt jött a magyar sereg üldözésére egy egész osztrák ezred, amelynek vezére, amint a legszélső utcza végén meglátta a Württemberg-huszárezred két csonka századát, rohamot vezényelt. Kun Béla, a magyar huszárok parancsnoka hasonlóképpen. Azonban egy öreg őrmester azt mondja:

— Századparancsnok ur, 150 ember egy egész ezreddel szemben rohamot nem csinálhat, se el nem fogadhat.

Kun Béla végignézett rajta:
 — Na, fiam, én megmutatom, hogy lehet!

Sarkantyuba kapta lovát, egymaga, egy száz huszár, rohamot intézett az egész ezred ellen. Mikor az osztrák ezred parancsnoka, ahogyan szokás es szabály, a harc-

A női szépség ápolására és fentartására legjobb a „Fáy Flóra“ féle arczerm, mely egyedüli biztos és ártalmatlan hatásu arczerm, **szeplő, májfoltok, vörös pattanások és mindennemű bőrtisztáltság ellen.** —

Egy tégely 1 korona, hozzá való szappan szintén 1 korona.

Egyedül kapható: **Dr. ROTSCHNEK V. EMIL utóda**

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

onba visszük a Hentzi hamvait (ez viszont anyagi áldozatunkkal nem járna, de a vasutunkat ne engedjük, védjük a falvak népgyűléseitől az országházig terjedő ellenállással, az utolsó fillérig, az utolsó vércsöppig, a becsület utolsó pirjáig.

Am itéljük halálra egyesek a maguk férfibecsületét a katonai abszolutizmus kívánásával, de bármi álarcz alatt közeledjek az idegen katonai hatalom diktaturája a nemzet testének lelkének és egész jövőjének ily vasraverésre: készen várja a végső kétségbeesésnek megtorlásra ingerelt ereje.

Bodor Aladár.

Eötvös Károly nyilatkozatai.

— A 48-as pártól és az Új-pártól. —

Eötvös Károly e napokban Aradon tartott előadást. Érdekes, magyaros, hazafias előadásának egy részletét a lárczarovatban közöljük; itt pedig a politikai-part kialakításokra vonatkozólag tett nyilatkozatát közöljük az aradi „Függetlenség” című lap-társunk közleményei után. Azért érdekes ez a beszéd, mert tudvalevő, hogy a báró Bánffy Dezső által alapított új párt végrehajtó-bizottságának tagjai sorában szerepel Eötvös Károly is.

— Szoros igazság szerint — mondá Eötvös Károly — a Bánffy párt magyar programjának híve vagyok. Egyébként azonban a függetlenségi elveket ma is változatlanul vallom, csak arnyalati különbség van közöttünk. **Különbben nem tudom, hogy a függetlenségi párt mit akar; csak azt látom, amit hirdet és azt, amit követ. De nem látom az összhangot, a harmóniát e kettő között. A között, amit hirdet és az en meggyőződésem között nem igen tudok különbséget tenni. Amit azonban követ, a gyakorlati politikában, látom, hogy a magyar dolgokat nem kellő erélyvel csinálják.**

— Az alakulóban levő Bánffy-párt mikor fogja az akciót megindítani?

— A Bánffy-párt már formálisan megalakult. Én azonban, mielőtt ebben a dologban határoznék, jelentést teszek a kerületemnek. Ez kötelességem. Csak azután határozok. Megjegyzem, hogy öt év óta nem vagyok tagja a Kossuth elnöksége alatti füg-

getlenségi klubnak, valamint az Ugron-féle-
nek sem.

— Vejjon Bánffy pártja nagy erővel fog bejönni az új választásokon?

— Nem tudom magamat tájékozni. Sok körülménytől függ. Ha ma lenne választás, akkor, azt hiszem, nem nagy erővel fog bejönni. Ha egy év előtt lett volna, Széll alatt, nagy erővel jött volna be. De hát ki tudja, mikor lesz választás? Senki. Még Tisza se.

— Szegeden most felléptették Bánffy-t. Van-e kilátása győzelemre?

— Nem hiszem. Bár van talaja.

A vasutas sztrájk után.

— Újabb adatok. —

A szárnyaskereké birodalmában most már fentakadás nélkül folyik a robotolás. Csak a szegény ártatlanul fogva tartott és üldözöbe vett áldozatok sorsa nem engedi hegedni a sebeket.

Igazán a kormányon fordul meg, hogy ezek a sebek heggedjenek. Egy részt a vasutas testület meztelenül feltárt bajainak az orvoslásával, másrészt a bosszúállás kicsinyes eszközeiről lemondván; mert ez nem illik hozzá, mert ez nem a béke útja.

E nagy harcra még mindig újabb adatai gyűlnek és homályos részletei világosodnak meg a sajtó buzgósa következtében.

Mi lesz a debreczeni vasutasokkal?

A debreczeni vasutasok kihallgatását még mindig folytatja a vizsgáló bíróság. Pedig kár a tintaért és papirosért; hiában keresnek itt bujtogatót és bujtogatót. Csupán az a büntetés alá nem vonható igazság fog kiderülni, hogy kedd és szerda közötti éjjel megkondultak a vasutak állomásainak jelző harangjai.

A harangok hetet kondítottak:

E harangjelzés azt jelentette:

„Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért.”

„Bitang mezitlábások.”

Hála Istennek, hogy Debreczenben olyan művelt lelkű uriember az üzletvezető, mint Tolnay Kornél; mert legalább a megpróbáltatás órái után nincsenek kiszolgáltatva olyan támadásoknak a vasutasaink, a milyen föl-

háborító támadás a szegedieket keseríti és lázítja. Mint a „Független Magyarország” írja: az ottani üzletvezetőség I. osztályának a vezetője, Erdélyi Béla már a munkaszünetés alatt úgy nyilatkozott, hogy „közibök kellene lövetni”; most pedig újabb olajat zudított a szenvedélyek kialvófélben levő tüzeire.

A Független Magyarország ezeket írja a minden művelt ember ítéletét kihívó esetről:

„Vasárnap, mikor a személyzet kivétel nélküli szolgálatra jelentkezett, Stelczel Frigyes üzletvezető helyettes, mint a beteg üzletvezető képviselője, ritka jóakarattal és a személyzet által a jelen válságos napokban általánosan kiemelt kartársi érzéssel mindenkiel kezet fogott és úgy pecsetelte meg a bökét. De Erdélyi ur es nűséges csatlósja, Meszaros segéditkár azonnal hozzáálltak az aknamunkához. Meri Erdélyi másnap mindenkit athelyezett az ügyosztályába és akiket eddig „tegezett”, most „magazva” őt, felüggesztéssel fenyegette. Egyik hivatalnokot, neve Hönig, miután nevezett tartalékos hadnagy, gunyosan per „hadnagy ur” szólította; dr. Blaskovits Béla fogalmazónak pedig azt mondta: „meztlábos sztrájkoló fogalmazó ur! Ekkor panaszra mentek az üzletvezetőhelyetteshez, aki figyelmeztette Erdélyit, hogy ő kezet fogott a személyzettel, tehát tartózkodjék a provokációtól. A hivatalnoki kar látva e sertegető eljárást, az utcán azóta nem köszön Erdélyinek. Mire ő azt indítványozta az üzletvezető-helyettesnek, hogy vizsgáltassa meg az egész hivatalnoki kart, mert — szembetegek. Tegnap eljárása azonban általános megbotrározást keltett. Miután mindenkinek oda mondta, hogy a kir. ügyészt bekérte a vizsgálat megindítására és az egész ügyosztályt maga ellen uszította, be-ment hozzá Pauer Károly ellenőr és dr. Blaskovics Béla fogalmazó és lakásváltoztatás miatt költözködéshez egy napi szabadságot kértek. Bár mindkettővel eddig jó barátságban volt, azt felelte Erdélyi nekik: „bitang esküszegők”-nek nem ad szabadságot és figyelmezteti őket, hogy fel vannak függesztve. A tisztikar erre panaszra ment Stelczel üzletvezető-helyetteshez, ki Erdélyi ezen felháborító viselkedése miatt a jegyzőkönyvi vizsgálatot megindította.”

A szegedi vasutasok között nagy az elkeseredés; azonban Erdélyi ur bizonyosan célt ér. Észrevették. Legközelebb — előléptetik.

vonat előtt elvágtatott, Kun Béla kiválasztotta az ezredparancsnokot és egy csapással halálra vágta őt az ezred előtt. A másik pillanatban — el lehet képzelni — Kun Bélát összevagták, összelőtték, összetiporták. Később, az osztrák és magyar seregek elvonulása után, találták meg a csatatéren, negyven-ötven sebtől borítva; már holtnak hittek, midőn a meleg szobában, ahová viték, az irtózatos hidegben megfagyott sebei felengedtek s újból magához tért.

A világosi fegyverletétel után ő is, mint sok társa, Olaszországba került s ott Garibaldi alatt egy magyar huszár csapatnak volt a parancsnoka. Az öreg Garibaldi Kun Bélát kérte meg, hogy kísérje el őt Nápolyba, ahonnan a nápolyi királyt, Ferenczet üzték. A nápolyi király, miután csatát csatára vesztett, Cajeta várába vonult vissza. Nem emlékezem egészen biztosan, van egy kis város Cajeta mellett, ott volt Viktor Emánuel főhadiszállása. Egy szép reggel Viktor Emánuel, aki egyúttal hadvezér is volt, hadilármát hall. Utána megszólalnak az ágyuk. Kiküldi valamelyik futárját, hogy micsoda zürzavar ez, hol folyik a csata? Jön vissza a futár és jelenti, hogy a nem-

messze lévő kis város mellett harcznak. Nagy csapatok, egész ezredek, talán az egész hadosztály harczol a mi seregünkkel szemben. A táborkar munkálatát maga a király ismerte; tudta, hogy mit kell tenni azon a napon. Megütközik a dologon, kérdi, hogy micsoda csapatok harcznak? Azt tudta, hogy Ferencz nápolyi királynak ott vannak a csapatai, de azt nem tudta, hogy hogyan jönnek oda az ő katonái. Hivatja a táborkari főnököt, az illetékes hadvezéreket, senki sem tud felelni. A vitéz olasz hirtelen természetű volt, méregbe jött, lóra parancsolta a kíséretet, lóra ült maga is, hogy megnézi, mi ez. Na ha az urak nem tudnak semmit, majd megnézem én magam, micsoda csapatok folytatják ezt a harcot.

Hát Kun Béla volt, aki kiválasztott huszonnégy legényt huszárjai közül:

— Fiuk, próbáljuk meg ezt az olasz hadtestet megszalasztani — biztatta őket. Szép hatalmas legények voltak. Hamarosan megtalálták az ellenség előőrseit, áthatolt rajtuk és berohantak a tábor közepére, reggel hat és hét óra között. Huszonöt huszár dobogása kövezett, szűk utcán pokoli zajt csinál; hát ha még azonfelül a katona kézületlen, se ruhája, se fegyvere. Kun Béla

a megijedt csapatot szétveri a maga huszonnégy huszárjával. Utóbb elkezdtek szólni az ágyuk, ők sem tudták, honnét jön a lármá. Kun Béla is látta, hogy tréfálni nem lehet, hamarjában elfogott 33 lovat, maga elé kerített 520 gyalogos foglyot és ezekkel fordult vissza. Ekkor aztán találkozott az olasz királlyal. Viktor Emánuel elé lépve, így szólt Kun.

— Jelentem alássan, Felséges uram, az ellenséget ebben a városban megtámadtam, csapatait szétvertem, visszavonulásra kényszerítettem; zsákmány 33 ló, 520 fogoly, veszteség két sebesült, az is a lován.

A király még mindig nagyon komoly volt. Kérdi tőle, micsoda csapatokkal vívta ezt a csatát. Oda mutat a csapatjára: huszonnégy huszárral, Felséges Ur!

Viktor Emánuel csodálkozott, aztán elnevette magát, tapogatta zsebeit, mit adjon ezeknek? Valami ajándékot. Három szivar volt a zsebében.

— Itt van fiam, vegyétek.

Kun Béla kettőt odaadott a legényeknek, egynek pedig felét elszívta, másik felét Magyarországra hozta.

Főhadnagy, mint mozdonyvezető.

A nagy vasuti gőczpontba, Dombóvára az első katonai vonatot egy Null nevű főhadnagy vezette be, mint mozdonyvezetőt.

Vasutasok verbuválása.

Az izgalmas vasutas sztrájk alatt, a kormányparti könyvatosok útján minden két órában hírül adták, hogy most 500, 1000, 1200 stb. új vasutista jelentkezett, a kiket már fel is vettek.

A jelentkezés így történt:

Neve? Mujkos András.

Foglalkozása? Pék.

Mi óhajt lenni? Mozdonyvezető.

—

Egy másiknál.

Neve? Petresz Illés,

Foglalkozása? közuti pénztáros. Mire pályázik? Máv pénztárosságra.

Harmadik eset.

Neve? Hartman Izidor.

Foglalkozása? Zsibáros.

Mi óhajt lenni? Raktárnok.

—

Negyediknél: a szakács pályafelügyelő. a cukrász kalauz, a főpinczér forgalmi főnök, a diurnista ellenőr, a kereskedő távirás akart lenni.

A katona és a vasuti rangja.

Berukkol a mozgósítási behívóra az állomásfőnök, a ki mint önkéntes, csak a közlegénységig vitte fel. A pályafelügyelő fráter, a pályőr pedig főbíró ur. Ezek aztán a csillagokkal fordított sorrendben rendelkeznek egymásnak. Egy behívott az angyalborbe bujtatott fűtőt felvezényelnek a masinára, hogy teljesítsen szolgálatot.

— Hászén én nem tudok mozdonyt fűteni, sohasem ültem mozdonyon, — szabadkozni a kényszerszolgálatra behívott.

— De hisz maga fűtőnek van a könyvbe beírva.

— Igaz, instálom, mert én kávéházi kemenőzékelt fűtöttem. Az volt a civil foglalkozásom.

Mi az újság?

Borzalmas gyilkosság Kolozsvár határában. Ferencz Sándor és felesége csöndesen hallgattak tegnap Kajántó felé, miután Kolozsváron elvégezték dolgukat. Az utszélen borzalmas látvány tárult eléjük. Egy katona véresre torzított holtteste vonaglott ott a porban, az országút szélén. Ferencz Sándor és felesége nem is sejtették, hogy a véres sebekkel borított alak saját édes gyermekük. Csak azután jöttek rá a szörnyű felfedezésre, midőn az uniformisból előkerült irások minden kétségen fölül igazolták a lesújtó valót. A szülők kétségbeesetten, jajveszékelve szeladtak be Kolozsvárra, hogy jelentést tegyenek az esetről. A katonai parancsnokság a haldokló katonát mindjárt beszállította a csapatkórházba, hol azonban pár órai szenvedés után nagy kínok között meghalt. A nyomozatot Ferencz Sándor ügyében a csendőrség megindította, de eddig semmi pozitív eredményt nem ért el. Annait azonban megállapítottak, hogy gyilkosságnak lett áldozatává Ferencz Sándor. Az országúton, hol a testet feltalálták, dulakodás nyomai, ruhadarabok stb. láthatók s az áldozat uniformisa is szét van szaggatva, miből arra következtet a csendőrség, hogy hosszú, véres viaskodás után terítették le a földre támadói. A test felső testrészét sok seb borítja s a koponya több helyen be van zúzva.

A csapraütött hambár. Az ember azt hinné, hogy csak hordót lehet csapraütöni. Egy tanulságos szegedi történet azt bizonyítja, hogy igenis van új a nap alatt, mert Királyhalmán egy tanyában az történt, hogy ismeretlen tettesek, akiknek találekonyasága a rendőri krónikából ismeretes, csapraütöttek egy hambárt. Szabó Józsefné királyhalom 33. számú házában azt vette észre az éjszaka, hogy két alak settenkedik a buzával megtelt hambár körül. A gépészével a hambárhoz ment, mire a két alak a sötétben elfutott. Megvizsgálták a hambárt és észrevették, hogy egy zsák van előtte, amelybe a hambárba furt lyukon keresztül most is ömlik a buza. Mikor jobban szétnéztek, azt is meglátták, hogy ezen a módon összesen tíz métermázsza buzát loptak el a hambárból a furfangos tolvajok. Találtak a hambár mellett egy pipát és a nyomozás során kiderült, hogy az egy királyhalmi emberé. Az illető tagadja, hogy valami köze volna a dologhoz és azt állítja, hogy a pipát ellopták tőle a tolvajok.

A bagaméri forrongás. Bagamér híres kuruczai veszedelmesen mozgolódnak. Mikor az egész Biharország forrong, Bagaméron is fenekednek a magyarok, tegnap érkezett Biharvármegye alispánjához az érmihályfalvai főszolgabíró jelentése, hogy Bagaméron az izgalom a legnagyobb fokra lépett, s minden percében végzetes kitöréstől lehet tartani. Mivel pedig a csekély számú csendőrség esetleges zendülés megfékezésére nem elég, az alispán intézkedése folytán a 37-ik gyalogezred két százada tegnap este Bagamérra utazott.

A kis Ruzsi meghalt. Távirati értesítés után közöltük a bájos kis Tomcsányi Ruzsinak a szörnyű szerencsétlenségét. A szét pattant lámpától lángot kapott a ruhája. Összeégett a kis Ruyszi és tegnap meg is halt a budapesti kórházban a házmasterleányból felvirult kis primadonna. Legyen csöndes a kis pillangó pihenése.

Tűzoltókért is telefonoztak.

— Színésznő szinpadias öngyilkossági kísérlete. —

Budapestről írják a következő különös, szinpadias öngyilkossági kísérletet.

A kerepesi-út 67. számú házában, a második emelet egyik lakásában, ahol Sziklai Szeréna, a kitűnő operett-színésznő lakik, tegnap öngyilkossági kísérletet követett el egy fiatal, gyönyörű színésznő. Valahonnan revolvert kerített, elment Sziklai Szerénához, a ki jó barátja volt, lefeküdt a diványra, a mellére nyomta a revolvert és elsütötte. A keze azonban reszketett és a golyó nem talált. A leány nagy izgatottságában sikoltozni kezdett, az egész ház összeszaladt, sőt a mentőkért is telefonáltak. Szükség azonban nem volt rájuk, a színésznőnek az ijedtségen kívül egyéb baja nem volt s egy óra múlva már ismét künn sétált az utcán.

N. Mariska, a városligeti szinkör volt tagja tegnapelőtt izgatottan mondta a New York kávéházban, hogy megunta az életét és öngyilkos lesz. Halálosan szerelmes egy deli fiuba, aki azonban csapodár és cserbenhagyta.

A kávéházból elment egyik barátjához, Sziklai Szerénának a lakására, akinek

nem említett semmit a szándékairól. Rövid ideig beszélgettek, azután a kisasszony kiment a szobából, N. Mariska pedig elővett kabátja alól egy revolvert és elsütötte. A golyó nem talált, N. Mariska azonban rettenetes sikoltozásba kezdett, hogy az egész ház összeszaladt. Tíz perc múlva már megjelentek a mentők is, sőt egy igen ötletes házbéli szomszéd a tűzoltókért is telefonált.

Baj azonban abszolúte nem volt, a mentők és tűzoltók zordul hazavágtattak. N. Mariska pedig bocsánatot kért a barátjától a kellemetlenkedésekért, megigazította a ruháját és visszament a New York-kávéházba.

Igazság kedvéért még megjegyezzük, hogy a deli fiút meghatotta a színésznő öngyilkossági kísérlete, megbocsátott neki és tovább együtt élnek boldogan, míg meg nem halnak.

Egyházi élet.

Májusi ájtatosságok. Az évszakokra nézve eltérnek a vélemények. Van a ki a tavaszt kedveli, de van viszont, a ki meg a zord tél örömeiért repes. Nem így vagunk a hónapokkal. Abban mindnyájan egyetértünk, hogy ezek között május a legszebb. És a hónapoknak ezt a királynőjét szenteli a kath. egyház a Mária tiszteletnek. Ezész folyamán nap-nap után hívei elé állítja e női Ideál erényeit, hogy azokat megkedveljék, megszeretvén, követésére buzduljanak. Ezek a szép májusi ájtatosságok egy idő óta nálunk is szokásban vannak. Mindennap d. u. fél 6-kor kezdődnek szentolvasóval. 6 órakor van szentbeszéd, a melyet zene és ének szülő vezet be. Utánok Iyánia. Ma lesz az első ájtatosság, melyen, valamint az egész hónap folyamán dr. Wolafka Nándor v. püspök prédikál.

A debreczeni ev. ref. egyház 1904. évi május hó 4-ik napján — szerdán — délután 3 órakor, az egyház tanácstermében presbiteri közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai 36 pont alatt vannak felsorolva.

Az istenitiszteletek a róm. kath. templomban május 1-én, mint mely Husvét után a IV. vasárnap a következő sorrendben fognak tartatni: Délelőtt szentmisét mondanak: 6 órakor Szabó István. 7 órakor Ruzska Zoltán. 8 órakor egyik kegyesrendi tanár, melyen a főgymnasiumi ifjúság vesz részt. 9 órakor az ünnepélyes nagymisét dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost plébános tartja segédlettel s azután Ruzska Zoltán predikál. 11-kor miséznek Molnár Kálmán Dezső gym. igazgató, melyen a Svetits zárda s az elemi iskolák növendékei vesznek részt. A 12 óras misét mondja: Nyári Ignác. Délután 1/3 kor kereszténytanítást tartja dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános, 3 órakor Iyánia, utána szent olvasó. 6 órakor májusi ájtatosság.

A Baldácsy-alapítvány szaporodása. A Baldácsy-féle református egyházi alapítvány felügyelő bizottsága tegnap tartotta az évi rendes ülését Budapesten. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületet Bartók György püspök és báró Bánffy Dezső főgondnok képviselte az ülésen. A felügyelő bizottság mindenekelőtt az alapítvány örvendetes gyarapodását vette tudomásul, azután elhatározták, hogy az egyházkerületek egyenként ez évben 20.000—20.000 koronát kapnak az alapítvány kamataiból. Az alapítványt báró Baldácsy Antal róm. kath. főúr 1876-ban tette tizenegy ev. ref. egyházkerület számára s már pusztán az évi kamatai is 242.000 koronát tesznek ki.

Színházi-bizottsági ülés.**Döntés a színházi pályázat felett.**

Szokatlan érdeklődés nyilvánult a színházbizottság péntek délután 4 órakor tartott ülése iránt, amelyen a bizottság valamennyi tagja részt vett, ami még talán sohasem esett meg.

Három pályázó akadt: Makó Lajos debreczeni, Zilahy Gyula aradi és Nádasy József pécsi színházigazgatók. Komoly ajánlat azonban csak kettő volt: Makó és Zilahy pályázata, mert a Nádasy pályázatát komolyan nem vették, bár a legtöbbet ígérte, sőt káprázatos tervei biztosítására még a város által a színház anyagi segítségére évenként felajánlott 10.000 koronát is felajánlotta biztosítékul. Ennek a magyarázata abban keresendő, hogy a kormánypart debreczeni sajtója, a tekintélyben és megbízhatóságban lejárta „Szabadság” című lap oly feltűnő módon vette védszárnyai alá a jobb sorsra érdemes, derék, fiatal és törekvő pécsi színházigazgatót, Nádasy Józsefet, hogy még a vakot sem tévesztette meg.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a közvélemény nevében kimondott ítélet kihirdetése nekünk jutott, de ez fájdalmas kötelességünk.

Egyetlen szavazatot sem kapott Nádasy József.

Ez a körülmény azonban nem azt bizonyítja, hogy a debreczeni színház-bizottság bizalmatlan lenne iránta, hanem igenis azt, hogy a „Szabadság” című lap pártfogása, dobverése teljesen hiábavaló, kárba vesztett fáradság, mert senki sem hallgat rá ebben a városban, még azon párt-hoz tartozó férfiak sem, akiknek a kedvéért ez az ujság naponként megjelen.

Kemény ítélet ez. A minap a törvényszéki teremben enyhítő körülmény gyanánt szerepelt az, hogy a „Szabadság” című lap kevés példányban jelen meg és úgy sem hallgatnak rá sokan. Most pedig kitűnt, hogy senki és semmiben sem irányít, mert a „Szabadság” jelöltjére és pártfogójára nem szavazott senki. Lám pedig a szabadelpárt érdemes elnöke, Lengyel Imre királyi tanácsos, Vecsey Imre főjegyző, Oláh Károly tanácsos, dr. Magoss György tiszti főügyész, Tóth István építész, Végh Gyula főkapitány, Szentkirályi Tivadar, Zádor Lajos és Komlóssy Dezső, a szabadelpárt oszlopos tagjai ott voltak a színház-bizottságban, amelynek irányító többségét képezik, és a saját pártlapjuk handabandásaira senki sem hallgatott.

Ez oly feltűnő jelenség, hogy e fölött érdemes volna elmélkedni. De ezt nem tesszük, mert kenyér-kérdés áll a háta mögött. Teljes részvétünkkel fordulunk azonban Nádasy József pécsi színházigazgató felé, aki ártatlanul szenved e dolog miatt. Tudjuk mi jól, hogy ő ennek nem oka. Beugratták. Eszköz volt ő csupán a személyes boszu kezében. Ez a kudarc azonban ne keserítse el. Tanuljon belőle, hiszen jól mondja a közmondás — a maga kárán a legjobban okulhat mindenki.

Tudósításunk a színházbizottsági ülésről egyébként a következő:

Mindenki jelen volt.

Ez is ritkán esett meg még Debreczenben, hogy valamely bizottság ülésén annak minden tagja megjelent legyen. Most megtörtént.

Négy órakor kezdődött a színház bizottsági ülés, amelyen jelen voltak: Kovács

József polgármester elnök alatt Vecsey Imre főjegyző, Oláh Károly színház felügyelő-tanácsos, Aczél Géza főmérnök, Végh Gyula főkapitány, Szabó József, Lengyel Imre, dr. Márk Endre, dr. Magoss György, Somogyi Pál, Berger Jenő, dr. Fejér Ferencz, Tóth István építész, Szentkirályi Tivadar, Zádor Lajos, Komlóssy Dezső, dr. Nagy Zsigmond bizottsági tagok, dr. Varga Elemér polgármesteri titkár, jegyző és Makó Lajos színházigazgató.

Az aradi átirat.

Az aradi színházi bizottságnak a szerződéses színészek ellen átiratát tárgyalták. Az aradi színházi bizottság a belügyminiszterhez feliratot intézett, hogy az országos művészegyesület alapszabályai közé olyan pontot vetessen fel, melynek alapján megtorlással lehessen élni a szerződéses színészekkel szemben.

Makó Lajos színházigazgató pártolja az aradi feliratot.

Oláh Károly is hozzá járult, a színházi bizottság hason szellemű felirat küldését határozta el.

Zárt ülés.

Nem szoktuk helyeselni soha, ha közügyek tárgyalásakor a döntésre hivatott tényezők a nyilvánosság képviselőit, a hírlapírókat kirekesztik. Ez esetben azonban föltétlenül helyeseljük a zárt ülést. Itt a pályázók anyagi és erkölcsi ügyéről lehetett és volt is szó, az pedig nem közérdek még. A közérdek majd csak ott kezdődik, mikor a színház látogató nagy közönség érdekeinek kielégítéséről lesz szó.

Oláh Károly tanácsos tapintatosan járt el, amikor a zárt ülés elrendelését kérte.

Aczél Géza főmérnök is hozzájárult ehhez, mire Kovács József polgármester a színházbizottság kivánságára a zárt ülést elrendelte.

Ez a határozat nem tetszett a hírlapírók nagy részének, aminek többen kifejezést is adtak, de ez a dolog nem változtatott.

Az eredmény kihirdetése.

Csaknem 2 óra hosszat vitatkoztak a zárt ülésen. Végre is titkos szavazással döntöttek, amelynek eredménye az, hogy

**Zilahy Gyula 11.
Makó Lajos 6**

szavazatot kapott, amelynek alapján a színház-bizottság ajánlja a városi tanácsnak, hogy hat évi időtartamra Zilahy Gyula, a jelenleg aradi színházigazgatónak adja a debreczeni színházat.

Ma, szombaton délelőtt 10 órakor a városi tanács fog dönteni Zilahy és Makó között, mert a harmadik pályázóról, aki egyetlen szavazatot sem kapott a színház-bizottságban, egyáltalában szó sem lehet. A tanács határozata ellen még felebbezésnek van helye a közgyűléshez.

UJDONSÁGOK.**Isten uja.**

Elhiggye nekem barki is, hogy a nemzetek életében éppen úgy megvan a bűnhődés, mint az egyes emberekre nézve, jól mondja néhai Nagy Péter erdélyi református püspök örökké szép katedrálisában:

„a bünt mindig büntetés követi, ez a büntetés nem jó nyomban a bűn után mindig, de ha késik is, el nem marad soha.” Így van, így kell lenni, most a mi igaz az egyesre, az áll az egészre is. Ime! itt a példa: a muszkák lakolása, szörnyű megaláztatása a magyar nemzet leveréséért. 1849-ben, holott támogatni kellett volna a szabadságszerető, jogait 1848-ban minden hazában élő népfajjal megosztó, óriási áldozatokat hozott magyar népet, melynek romlására, megsemmisítésére jött a muszka is.

„Nem ujjongok, nem vagyok vad” Kovács Gyula „Királyhullás” című szép versével fejezem ki a vezérhajója s tengeri vezérkara megsemmisülésével sújtott orosz nemzetet ért óriási veszteségben való részvételem. De tudni kell az egykor: 1849-ben porba hajlott magyar népnek s éreznie a megalázó muszkának, melynek fővezére Paskievics ezt jelentette I. Miklós császárnak: **Magyarország felséged lábai előtt van!** hogy Isten örökké való törvényeit nem lehet büntetlenül megsérteni.

A megalázottaknak ez felmagasztalás, a magukat felmagasztalókra nézve megaláztatás.

A megdönthetetlen erkölcsi törvény kétségbevonhatlan bizonyossága, igazsága mellett csekély jelentőségű ez az intőjel:

1848-ban született és 1849-ben ösztört szabadságunkért, mely I. Miklós császár által lett, az 1848-ban született Makarov tengernagyban bűnhődik 1904-ben (visszafelé 49) 11-ik Miklós császár alatt a muszka nemzet.

Nem vagyok babonás, de ez előttem mégis olyan különös esetlegesség. Olyan nagyon különös!!!

— **Személyi hír.** Rácz Gyula alispán Szegedre utazott családi ügyben.

— **Ünnep a Hortobágyon.** A jószágartató gazdák ünnepet rendeznek a Hortobágyon. A Hortobágy legékesebb kincsét, a tánczos paripákat fogják bemutatni, a debreczeni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság a Hortobágy pusztán 1904. év június hó 12-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a lóvásártéren népies lókiállítás és lótenyésztési jutalomdíj kiosztást rendez. Díjak és föltételek: Jutalomban részesülhet minden debreczeni lótulajdonos és gazdának a hortobágyi legelőről kiállított lovai. A jutalomdíj osztáson a debreczeni gazd. egyesület és lótenyésztési bizottság által kiosztatnak a következő díjak:

I csoport. Csikóval elővezetett anyakanczák: 1-ső díj 6 darab arany vagy arany oklevél (egyesületi díj), 2-ik díj 6 darab arany vagy arany oklevél (államdíj), 3-ik díj 3 darab arany vagy ezüst oklevél (Rickl Antal-díj), 4-ik díj 3 darab arany vagy ezüst oklevél (államdíj), 5-ik díj 2 darab arany vagy ezüst oklevél (államdíj), 6-ik díj 1 darab arany vagy bronz oklevél (államdíj), 7-ik díj bronz oklevél. — II.

MIHALOVITS J.

gyógyezertára a „Kigyóhoz”

DEBRECZEN, FŐTÉR,
a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású „MOLLITERGIN” arcz s kézbőr finomító szépitő szerét, mely folyadék amíg ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glicerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmulja. Hatása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezeket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi s poudert alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan. **Egy üveg „Mollitergin” ára 1 korona.** (3)

csoporth. Három éves kanczacsikók: 1. ső díj 5 darab arany vagy arany oklevél (államdíj). 2. ik díj 3 darab arany vagy ezüst oklevél (államdíj). 3. ik díj 1 darab arany vagy bronz oklevél (államdíj). 4. ik díj bronz oklevél. III. csoport. Két éves kanczacsikók. 1. ső díj 5 darab arany vagy arany oklevél (államdíj). 2. ik díj 3 darab arany vagy ezüst oklevél (államdíj). 3. ik díj 1 darab arany vagy bronz oklevél (államdíj). 4. ik díj bronz oklevél. IV. csoport. Egy éves kanczacsikók. 1. ső díj 5 darab arany vagy arany oklevél (államdíj). 2. ik díj 3 darab arany vagy ezüst okl. (államdíj). 3. ik díj 1 darab arany vagy bronz oklevél (államdíj). 4. ik díj bronz okl. V. csoport. Egy éves méncsikók. 1. ső díj (Steinfeld-Champion) 10 darab arany kis és kisközép birtokosoknak. 2. ik díj 5 darab arany vagy arany oklevél (Lovaregyleti-díj). 3. ik díj arany oklevél elismerésül, nagyközép és nagybirtokosoknak. -- VI. csoport. Két éves méncsikók: 1. ső díj 5 darab arany vagy arany oklevél (egyesületi díj). 2. ik díj ezüst oklevél. -- VII. csoport. Három éves méncsikók: 1. ső díj 5 darab arany vagy arany oklevél (egyesületi-díj). 2. ik díj ezüst oklevél. A jutalmazottak által az egyesület rendelkezésére visszabocsátott aranydíjak helyett megfelelő elismerő oklevelek adnak ki, melyek a díjakhoz képest megállapítva vannak. Minden díjazott ló Debreczen sz. kir. város adományából szalaggal díszítetik fel. Azon tenyésztők, kik egy csoportban aranydíjat nyertek, ugyanazon csoportban csak megfelelő elismerő oklevélben részesítenek. *Az eddigi gyakorlattól eltérőleg, senki külön levélben felhiva nem lesz lovának elővezetésére és amidőn erre a gazdaközönség figyelmét külön is felhívjuk, felkérjük, hogy díjazásra érdemes lovait a kijelölt helyre reggel 7 óra előtt oda vezettesse, hogy azok jegyzékbe vétethessenek s a bíráló bizottság akadály nélkül megkezdhesse működését. Felkérjük az érdeklődő közönséget, hogy ezen díjazáson megjelenni sziveskedjék. A Hortobágyra indulás a rendes vonaton, június hó 12-én, reggel fél öt órakor, visszajövetel a rendes vonattal, délután 3 órakor leend. Értkezés tetszés szerint a hortobágyi csárdában történik. Értésítés nyerhető az egyesület titkári hivatalában (városház 1-ső emelet, 14. sz.) Debreczen, 1904. április hó. Huttflész Kázmér, lótenyésztőbizottsági elnök. Rickl Antal, gazd. egyesületi elnök. Rácz Lajos, gazdasági egyesületi titkár.*

— **Sorozás.** Az idei évre a főszorozást a debreczeni kerület két sorozó bizottsága a következő sorrendben tartja meg: Az első sorozó bizottság Balmazújvároson május 24—27, Hajduszoboszlón 28—31, Kabán (a szoboszlói járás) június 3—8, a böszörményi járásban június 10—13, Böszörmény városában június 14—16, Székelyhidon június 17—22, Margittán június 24—28 közt tartja meg a főszorozást. A második sorozó bizottság Derecskén május 24—26, Érmihályfalván május 28—31, Hajdunánáson június 3—4, Debreczenben június 6—10 közt tartja a főszorozást. A véderő törvény 25—34. § ai alapján az önkéntességért és kedvezményért folyamodók kérvényeiket a katonai ügyosztálynál adják be, mert különben a kedvezményt elvesztik.

— **Napdíjasok a városnál.** A dúsgazdag Debreczen városánál alkalmazott, sok-sok napdíjas ügyét tesszük szóvá, mert e tarthatatlan, törvénytelen és megbotránkoztató állapotokon segíteni akarunk. Nem ideiglenesen alkalmazott napdíjasokról ejtünk szót, hanem azokról, akik éveken át

vergődnek a városnál 2 korona, esetleg 20—40 fillérrel több napdíj mellett, végeznek fogalmazói teendőket, a nyugdíjjogosultságra való kilátás nélkül. Két szempont vezet bennünket. Az egyik a megbízhatóság kérdése, a másik a munkauszórának mindennün való kiküszöbölése. Tarthatatlan állapotok vannak a városnál e tekintetben. Például emlíjük fel a rendőrség bünyügyi osztályát, ahol jelenleg 4 rendszeres tisztviselő mellett 8 napdíjas működik a — törvény ellenére. A bünyvadi perrendtartás értelmében ugyanis csakis esküt tett és véglegesen alkalmazott hivatalnokok láthatnák el azon teendőket, amelyeket napdíjasok látnak el jelenleg. — A törvény szellemét úgy játsza ki a város, hogy a bünyügyekben eljáró napdíjasoktól a törvény szelleme ellenére esküt vesz ki. Így van aztán, hogy a 2 korona 20 fillér napdíjjal javadalmazott napdíjasok esküt tesznek és vizsgálóbírói, jegyzőkönyvvezetői, fogalmazói teendőket végeznek. *Ez nem járja.* Ezen törvényellenes állapotokon segíteni kell. Javítani kell először a helyzetet, még a napdíjasok véglegesítésével, állandósításával, a nyugdíjjogosultságok rendezésével, vagy pedig úgy kell tenni, ahogy Szeged városa is tette: kiküszöbölni a napdíjas rendszert. Különösen szükséges ez a bünyügyi osztálynál, ahol pontos, feltétlenül megbízható segéd és kezelőszemélyzetre van szükség. Már pedig a nyomorúság sohasem képviselte a megbízhatóságot és az a ritka kivétel, hogy a bünyügyi osztály napdíjasai megfelelnek a silány fizetés dacára is, éppen nem irányadó, mert nem mindig akad olyan lelketlenül silány napdíjért, amelynél a favágó is többet keres, megbízható, kötelességét tudó és teljesítő személyzet, mint amilyen a jelenlegi.

— **Hány választó lesz a jövő évben?** Debreczen szab. kir. város központi választmánya az összeíró küldöttségek munkálatait felülvizsgálván, úgy találta, hogy az I. választókerületben 1500, a II. választókerületben 2081, a III. választókerületben 1850, együtt 5431 választó birand az 1905. évben választói jogosultsággal. Az ideiglenes választó névjegyzék, nem mint elébb rendezve lett a városház I. emelet 26 számú helyiségében, hanem a nagyközönség könnyebb hozzáférhetése végett a városháznak közgyűlési termében fog folyó évi május hó 5 napjától azon hó 25. napjáig közszemlélésre kitétetni, a névjegyzék elleni felszólamlások s azokra teendő észrevételek beadási módoszata és határidőiről a központi választmány 12—1904. sz. házanként is kihordatott hirdetménye ad bővebb felvilágosítást.

— **Egy nánási tanár esküvője.** Tegnap délelőtt vezette oltárhoz a kolozsvári, farkasutcai ev. ref. templomban dr. Török István ev. ref. kollégiumi igazgató leányát, Török Annuskát Lengyel Endre, a hajdunánási ev. ref. gimnázium tanára. Az esküvési aktusnál nagy és előkelő közönség volt jelen.

— **P. Nagy Zoltán hangversenye.** P. Nagy Zoltán, főiskolai kiváló zenetanár és zongoraművész nagy hangversenyt rendez f. hó 30-án, délután 5 órakor az Arany Bika dísztermében. P. Nagy Zoltán az előhaladott magántanítványaival ren-

dezi ezt a hangversenyt. Debreczenben sokkal inkább becsülik a P. Nagy Zoltán oktató művészetét is, mintsem hogy ajánlásra szorulnának, az ő tanítványainak a hangversenyei. Egyszerűen közöljük a f. hó 30. hangverseny műsorát: 1. Mozart. D moll ábránd Harsányi-Jolán k. a. 1. Oginski. B dur polonaise Szántó Mariska k. a. 3. Grieg Albumblatt op. 28. No 3. S. Szabó Emma k. a. 4. Schubert. Impromptu as dur op. 90. No 4. Boros Anna k. a. 5. Rubinstein. Románéz op. 44. Popper Irma k. a. 6. Beethoven. 6 variatio op. 34 Maier Palma k. a. 7. Székely. 7-ik magyar ábránd. Tatay Zoltán ur. 8. Chopin. Berceuse op. 57. Kuthy Anna k. a. 9. Schumann. Warum? Aufschwung op. 12. Popper Klára k. a. 10. Liszt. Faust walzer, concert paraphrase Szántó Jolán k. a. 11. P. Nagy Zoltán. Magyar kardal 4 szólamu férfi karra. Előadja az ev. reform. tan. képző int. énekkara.

— **II. Rákóczi Ferencről.** Hazahozzák Rákóczinak hamvait. — Hozzátok haza a szellemét! . . .

— **Meghaltak.** Pető Erzsébet ev. ref. 10 hónapos, Liszka Ferencz róm. kath. 5 hónapos csecsemők, Nagy Mária ev. ref. 5 éves. Gedeon Katicza róm. kath. 2 éves gyermekek, Kovács Julianna ev. ref. 17 éves hajadon háziasszony, Egri Sámuel ev. ref. 34 éves férfi szabósegéd, Kovács Mária ev. ref. 19 éves hajadon dohánygyári munkásnő, Nagy János ev. ref. 61 éves napszámos.

— **Aszfalt az iskolák előtt.** Régi terv az, hogy az iskolák előtt a járdákat aszfalttal burkolják. Aczél Géza főmérnök elkészült már a tervekkel és költségvetéssel, amely felett a tanács legközelebb határozni fog. A terv szerint aszfalt-burkolattal fogják ellátni a kollégiumot övező darabos és fűveskert utcákat, a Szent-Anna utcán a r. kath. templom, a Svetits-zárda, leányiskola, főgimnázium, a Varga-utcán a r. kath. fiúiskola és a Simonffy-utcán a zsidó iskola előtti utvonalkat.

— **Az ács mesterek sztrájkja.** A debreczeni ács mesterek komolyan sztrájkolnak a kőműves mesterek ellen. Senki sem vállal közülök munkát a kőműves mesterektől többé, hanem csak önállóan, a munkát adó féltől. Amint értesülünk, az ács mesterek minden alvállalkozást visszautasítottak eddig a kőműves mesterektől és tőlök nem is fogadnak el többé semmit sem. Az ács mesterek vasárnap szervezkedő gyűlést tartanak.

— **Közgyűlés.** A debreczeni izr. Komaegylet 1904. év május hó 1-én vasárnap d. u 4 órakor a „Frohner szálloda“ éttermében alapszabálymódosító közgyűlést tart, melyre az egylet t. tagjait ezuttal meghívja ez egylet. Debreczen, 1904. május hó 1-én. Előjárósága.

— **A laczkonyhások iparigazolványa.** Ebben a tárgyban a kereskedelemügyi miniszter valamennyi magyarországi másodfoku iparhatóságokhoz a következő rendeletet intézte:

Tudomására jutott, hogy az alsófoku iparhatóságok, az u. n. laczkonyhásokkal szemben nem egyöntetűen jártak el, a mennyiben egyes helyeken az ilyen foglalkozást üzöket iparigazolvány váltására szoritják, más helyeken pedig elnézik, hogy azok foglalkozásu-

Tisztelettel

Elfenbein és Klein.

Fiók üzletünk felosztása miatt,

Piacz-u. 24. sz. Fehérló-szálloda mellett az összes raktáron levő czipőinket minden elfogadható áron eláruljuk. S ezentúl főüzletünkben **Piacz u. 72 sz.** csak megrendelésre mérték után vállalunk czipők készítését.

kat minden bejelentés és iparhatósági nyilvántartás nélkül szabadon üzzék. Erre való tekintettel mihez tartás s a hatósága alá tartozó elsőfoku iparhatóságokkal leendő közlés végett a következőkről értesítem czímet: Az u. n. laczikonyha fogalma alá általában az ételfőzésnek az a neme sorolandó, midőn a főzés időleges konyhaberendezéssel heti vagy országos vásárokon vagy napi piaczként alkalmával akár nyílt piacon, akár sátor, vagy bódé alatt történik. Azok a laczikonyhatartók, akik a nyílt piacon nap-nap után rendszeresen főznek hurkát vagy sütnék pccsenyét, mint kifőzők rendes iparigazolványt váltani kötelesek, azoknak foglalkozása ellenben, akik csupán alkalmászerűleg országos, vagy heti vásárokon főznek és sütnék, egyébként pedig más főkeresettel bírnak, nem ipari, hanem népies jellegűnek tekintendő s ilyen egyének iparigazolvány váltására nem szoríthatók.

— **Az utcázseprők panasza.** Késerves panaszt intéztek hozzánk a város utcázseprői. Vannak harminczárman és egész nap dolgoznak. Vasárnap és ünnepnapon is. Ennek dacára is a legkisebb napibért kapják. Az utkaparók kapnak szerszámot, 40 korona havi fizetést, vasárnap és ünnepnapon nem dolgoznak, ha elbetegednek 3 hónapig kapják a fizetésüket, míg a szegény utcázseprők nem kapnak semmit sem, hanem helyettes kötelesek allítani, holott a havi fizetésük csak 33 korona 44 fillér. A fizetésük javítását kerik a szegény emberek és csak annyiban, hogy ők, akik az utkaparóknál többet dolgoznak, az utkaparókkal jussanak egy sorba.

— **Kisgazdák és mezei munkások gyűlése.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Az újjászervezett szociáldemokrata párthoz tartozó kisgazdák és mezei munkások vasárnap, azaz május 1-én délután 1/2 10 órakor a *Buza-piacon* gyűlést tart. Fölkérjük mindazokat, kik igazi elvtársunk s ezen szakmához tartozónak érzik magokat, jelenjenek meg. Tisztelettel: a kisgazdák, mezei munkások és napszámosok 11-es bizottsága.

— **Az éheztetett lelencz.** A rendőrségen panaszt emelt *Gajdos Róza* 38 éves dajka, hogy *Balog Józsefné* Csapó-utca 96. sz. a. lakó asszony, akihez a lelenczházból kiadták 10 korona tartásdíj mellett az ő 4 éves leánykáját, *Gajdos Emmát*, a szegény kiscsikét éhezteteti és kékre-zöldre veri. Az orvosi vizsgálat a sérüléseket megállapította. A lelketlen asszony ellen a rendőrségnek haladéktalanul meg kell indítani az eljárást és elvenni tőle a szegény, éheztetett, kékre-zöldre vert, ártatlan gyermeket. Az ilyen ügyben *azonnal* intézkedni kell.

— **Helyreigazítás.** A losonci Rakottay és társai gyár zománcedényéről szóló pénteki közleményünk helyreigazításául a következő értesítést küldte hozzánk dr. Fehér Ferencz ügyvéd, a felperes cég képviselője. „A debreczeni pallagi vegykísérleti állomás, a pécsi, a pozsonyi, szegedi, temesvári, budapesti és bécsi vegykísérleti állomások vizsgálati eredményeinek megfelelően a Debreczen város vegyész hivatala által a rendőrség megkeresésére teljesített vegyi vizsgálat is kétségtelenül megállapította,

hogy a Rakottay és társa losonci cég gyártmányai az egészségre ártalmas anyagokat tartalmaznak. Ennek következtében a rendőrség az erre vonatkozó szabályrendelet alapján ítéletileg elrendelte minden edények ártalmatlanná tételét. A debreczeni kereskedőket pedig, miután nem tudhatták a Rakottay-féle edények ártalmas voltát, a törvényben előírt legkisebb büntetéssel fejenként 10—10 korona pénzbüntetéssel sújtotta.”

× **Teljes tennis felszerelés,** tennis rakettek, labdák, hálók, valamint a legjobb minőségű football és füleslabdák olcsón beszerezhetők *Mentze Henrik* ujdonságok áruházában Piacz- és Szent-Anna ut sarkán. Rakett hurozása és javítása elvállaltatik.

TAVIRATOK.

Az orosz japán háború.

Pétervárról táviratozzák, hogy az orosz hajóhad elhagyta a vladivosztoki kikötőt és támadólag lépett fel. A két japán szállító gőzös elsüllyesztését megerősítik.

Tokióból jelentik, a Jalu folyó felfelhaladó japán torpedók az oroszokat elűzték a partról. Az oroszok sebesültjeiket és halottaikat hátrahagyták.

Antungtól felfelé erős japán hadoszlop nyomult Ticsiangseng elé, ahol az oroszok erősített állásban várták a támadást. A japánok az orosz csapatokat megverték és a várost elfoglalták.

Tokióból jelentik, hogy Hasuja admirális a torpedókkal felnyomult a folyón, a melynek partján orosz lovasság jelent meg, amely azonban a bombázás kezdetén hanyatt-homlok menekült. A holtakat és sebesülteket hátra hagyták.

Kajlár mellett (Mandzsuria) a japánok felrobbantották a sineket és a hidakat.

Pétervárról jelentik, hogy a Bajkál-tavon történt jégrepedés (rianás) folytán a további csapatszállítás lehetetlen.

Vladivosztokba csupán a Rurit nevű czirkáló tért vissza. A gensenai támadás sikerült. Deysannál két japán hajót az orosz torpedók elsüllyesztették.

Boxer-lázadás készülöben.

Pekingből táviratozzák, hogy a boxerek közt a japán győzelmek nagy lelkesedést keltenek és félni lehet, hogy a lázadás újra kitör. Az európai követsegeket is megerősítették. Pekingben a követsegeket 3900 európai katona katona őrzi. Az osztrák-magyar nagykövetség őrseit is 200 főre emelték és löszerekkel kellőképpen ellátták.

Színház.

Utazás az özvegyiség felé. A világnézet változásakor két ellentétes kor-szellem írói buzgóan fölhasználják a színpadot a hívek térítésére. Ugy hogy például mostanában még a bohózatok, operettek hatásos könnyű fegyverzetét is mozgósítják a tételek diadalravitelére. Így láttuk szónokolni az Egyenlőséget s más könnyű műfajú darabokat, amely műfajokat a tendenciózus írók tulajdonképpen csak a „harmadik korosztály”-ba szokták sorozni.

E darabban a feminizmus kérdésért érte Széchy Ferencz, a nagy gyakorlatu dramaturg heves deklamálást kerülő nyugalmas biztosságával. Szerző egy feminista jellemű nőben állítja föl a feminizmus mai feltörekvő követelményét, a független női szabadságot, hogy darabja megoldásakor megbuktassa a feminista kevély ábrándot,

ugy azonban, hogy a hősnőben a tiszta nőiesség ugyanakkor diadalmasan fölemelkedik.

A feminista tételt képviselő nőt a szerző — dicséret a magyar nőkre — Amerikából, a feminizmus hazájából hozza. A makranczos hölgy örök típusa ez, kit az Ohnet tolla a Vasgyáros Claire-jében rajzol meg. S kit a mai korban a „feminista nő” néven ismerünk.

A darab meséje szerint e nő, Ellen Moore (Hahnel A.) hogy szabad életet élhessen, Lugosi orvostól (Faragó Ö.) egy beteget kér, ki őt mielőbb özvegyiséggel s a velejáró szabadsággal ajándékozhassa meg. Az orvos és Ellen barátnője Ágota (Jeszenskyné) gondoskodásából egy Ellenbe szerelmes ifju, Tasnády (Palágyi L.) vállalkozik a gyógyító cselre, hogy súlyos mellbajt színelve nőülveszi a szabadságotkereső nőt s aztán, nagyjából a Darblay Fülöp jellemével és fegyvereivel végül meg is hódítja — engedelmes hü feleségnek.

E cselekménybe, a főcselekményre vajmi csekély beletartozandósággal, még két párhuzamos szerelmi história és sok kevésbé és mégkevésbé odatartozó alak szövődik bele, az orvos és az özvegy barátnő meg a tanársegéd s a neveltány szerelme, sok statisztá, pl. a mulatságos akut lelkiismeretességben szenvedő és lábatlankodó könyvelő.

A gondolatok a mondatok s minden apróbb részletek igazán élvezetesen vannak növe, a II. fől. végjelentei meg épen elragadóan mulattatók.

A komikum minden neme bőven de torzítás nélkül van alkalmazva, szíveség, folyamatosság és nyelv mind a legbiztosabb kézre vullanak.

Az előadás jó volt. A legtöbb szereplő tudta is a szerepet. Palágyit illeti a fő dicséret, aztán Jeszenszkinét, Faragót, Hahnel Hahnel három gyönyörű virágajándékot s óvációt is kapott. Kedves kis szereplő volt Erzsike (Térey Ilonka.)

A ház elég üres volt, ez a darab többet érdemel.

(—r—r—)

Nyilttér.

SZOLYVAI ÁSVÁNYVIZ.

Elsőrendű szaktérfelek vegyelmzése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatású **köszvény-, vese-, hólyag-, bajoknál, ugyszintén gyomor-, torok-, tüdő-, gége-bántalmaknál.**

Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palaeozokban.

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!

Borral igen üdítő ital!

Kapható minden jobb fűszerüzletben és az

Uradalmi ásványvizek bérletességénél

Szolyván (Bereg megye).

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Hidegvizgyógyintézet a nagyerdei fürdőben már MEGNYILT.

Ugyanott mindenféle
gyógyfürdők
előállítatnak.

Erdei József

épület- és műlakatos
DEBRECZEN. Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal
épületeknél előforduló egy-
szerű és diszmunkákat.

Vasszerkezet munkákat
benyújtott, vagy általa szerkesz-
tett rajz után tökéletes ki-
vitelben. Kivánatra tervvel és
rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült
munkáért felelőssé-
get vállal.

Rendkívül leszállított árak a májusi időnyre.

Aki olcsó és megbízható árut akar u.
m. festék, lenolaj, firnisz, szoba
padló lackok, parketmáz, gépolaj,
tovattaszir és kocsikenőcs, forduljon

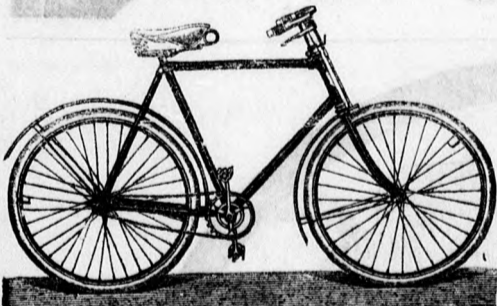
Fazekas Kálmán

Hatvan-utca 6. sz.

festék, petroleum és zsiradék üzletébe
hol ezen szakba vágó cikkeket bámulat-
os olcsó áron szerezhetik be.

Egy próbavásárlás meggyőződhet.

Schweitzer Testvérek cég
varrógép és kerékpár áruháza Debreczen,
Piacz-utca 56.

Kerékpárok előnyös újításokkal nagyválasztékban,
raktárra megérkeztek megiepo olcsó gyári
árakban kedvező részletfizetésre is
árusítjuk. Óriási raktárt tartunk kerékpár alkat-
részekben. Nagy mechanikai javító műhely.

Disznóbőr nyergek, teljes
lovaglő felszerelések minden-
nemű utazási cikkek gyermek ko-
csik, francia, angol, orosz
illatszerek és szappanok, solingeni
kések és ollók, pénz-, szivar- és kézi
táskák, haj-, ruha-, fog- és köröm kefék,
férfi fehérneműek, kalapok,
nyakkendők, séta botok, esernyők
stb. nagy választékban a legjutányosabb
árban szerezhetők be

BORSOS KATA

műipar- és férfi divat áru raktá-
rában

Debreczen, városház.

Napernyők, Blousok

nagy választékban

megérkeztek

Klein Sámuel — ezeltől

Halmágyi Sámuel

női és leány felöltők áruházában.

Szappan főző szóda

és

Denaturált szesz

legerősőbb minőség

Fritsch Károly

fűszeráru üzletében

Főtér, a Bika szállodával szemben.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereségnél töb-
bet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyeresémet és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,

a 100.000 koronás főny. a 74366 sz. sorsj. re	a 80.000 koronás főny. a 83061 sz. soraj.-re
a 100.000 „ „ az 52528 „ „	a 70.000 „ „ a 81161 „ „
a 100.000 „ „ a 94780 „ „	a 70.000 „ „ az 5498 „ „
a 90.000 „ „ a 109780 „ „	a 60.000 „ „ az 51613 „ „
a 90.000 „ „ a 83610 „ „	a 60.000 „ „ a 76347 „ „
a 90.000 „ „ a 92787 „ „	a 50.000 „ „ a 4036 „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet.

Ajánljuk eanélfogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt.
A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 5.5.000 pénznyeresemény

ut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 korona

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb ese

1.000.000 korona

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000,
1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a
80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000,
1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000,
8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50, 1/4 eredeti sorsj. frt 1.50 vagy kor. 3.—
1/2 „ „ 3.— „ 6.—, 1/2 „ „ 6.— „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.
Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó évi május hó 17-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA

Bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjátéküzletei:

Központ: Teréz-körut 46 a I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet körut 54 a.

Rendelőlevél levágandó TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors
jegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem) A nem
(postautalvánnyal küldöm) tetsző
(mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.)) törölendő

Pontos cím:

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontúl minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Villany csengőt igen olcsón készít és javít Krausz Kalmán bádgos, Hatvan-u. 2. sz.

Eladó föld a Köntösgát mellett a nyomás-szélben 10 hold tanyaföld haláleset miatt eladó. Értekezhetni Seress Mihály honvéd kantinosnál.

Egy könnyű, löcsős, sárkányos szekér megvételre kerestetik. Teleki-utca 92.

Csak e hó végeig lehet olcsón karlsbádi porcellán edényeket kapni. Debreczen, Piac-utca 73.

Valódi Egyiptomi cigaretták hüvelyek: »Nil«, »Amie«, »Ramle« 100 db. 30 fillér. **Legjobb diák hüvely** parafás arany szópókával 30 fillér. Uj King dohányfogóval 24 fillér, kapható **Mihály Samuel** papirkereskedésében, Dréher-sörccsarnokkal szemben.

Legjobb a valódi „Elefánt“ mosó-sziksó. Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

Svájci órák törvényes jellel **Horváth óraművesnél** Debreczen, Hatvan-utca 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályoz faló órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Kaiser Salamon Hatvan-utca 2. Ajánlja a legújabb tavaszi újdonságokat u. m. blouz kelméket, női felöltőket, férfi- és női szöveteket, tükröket, képeket és vásznakat a legkényelmesebb heti és havi részletfizetésre.

Kereskedelmi végzett kisasszony pénztárnoknőnek felvétetik Rózsa Lajos üzletébe kistemplomtéren.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
DEBRECZEN, kistemplombazár.

Óriási raktár

szőnyegekben,

Függöny, ág- és asztalterítő,

BUTORSZÖVETEK,

Linoleum.

!! OLCSÓ ÁRAK !!

A külső vásártéren

naponta látható

Magyarország legnagyobb

mozgófényképe

(Kinematográf.)

Kezdeté este 5 órától 10-ig. Vasárnap egész nap.

Belépti-díj: I-ső hely 40, II-ik hely 30, III-ik hely 20 fillér.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

tisztelettel

Winkler Lambert.

Aki olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozásokot vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken **olcsón a legjobb kivitelben elvállal.** Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít terveket, költségvetést stb.

382/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 621/10. 1904. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Demetrovics Pál részére Farkas Gyula debreczeni lakostól 79 kor. 81 fillér tőke, ennek 1903. évi augusztus hó 4. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 2 kor. 40 fillér perköltség erejéig 1902. évi február hó 6-án bíróilag felülfoglalt és 1616 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1904. évi május hó 2-án délután 3 órakor** kezdetét veendő és Ujföldön, Egyetkertben és Piac-utcz-utca 26. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. évi márczius hó 31-én.

Oláh Géza, birói kiküldött.

Szépség, szépítés a jóizlés követelménye!

Művésznők, artistánék, irigyelt szépsége, megszerezhető, a Debreczenben is általánosan közkedvelté vált „Matild“ szépítő szerek által. **Matild krém, Matild arczenőcs,** a legvastagabb szeplőt, májfoltot, vimedlit, arciszórt, pörzsenést biztosan eltávolít, kis tégli 1 korona, nagy tégli 1 korona 60 fillér. Ragya himlőhely kisimitására 1 tégli 4 korona.

Matild arczsepítő szappan, szóda nélkül a kenőcsökhöz construálva

Matild ponder, ásványi anyagoktól ment ártalmatlan 3 színben, dobozza 1 és 2 korona. Tessék megpróbálni, ha nem használ, hiánytalanul visszaadom az árát.

Kun István gyógyszerész, első magyar „Matild“ műlaboratoriuma (a párisi laboratorie cosmetique „Matilde“ mintájára alapított 1895-ben, Budapest, Nefelegt-utca 23. sz.

Budapesten: **Töröknél,** Debreczenben: **Tóth Béla** gyógyszerertárában.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselet és birományi raktár: **BÉSZLER és DÁVID** uraknál Debreczen.